



Mesto Prešov podľa § 4 ods. 3 písm. g), § 4 ods. 5 písm. a) bod 2 a písm. b) v spojení s § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a podľa § 69 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
v y d á v a

toto Všeobecne záväzné nariadenie mesta Prešov č. 2/2024 o správe, údržbe a ochrane verejnej zelene na území mesta Prešov (ďalej len „nariadenie“).

PRVÁ ČASŤ ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

ČI. 1 ÚVODNÉ USTANOVENIA

1. Účelom tohto nariadenia je vymedzenie podmienok pre správu, údržbu a ochranu verejnej zelene na území mesta Prešov, ako jednej z významných zložiek životného prostredia.
2. Toto nariadenie ustanovuje:
 - a) základné pojmy,
 - b) zásady a postupy pri správe, udržiavaní, ochrane, výsadbe a obnove verejnej zelene,
 - c) práva a povinnosti fyzických osôb dočasne alebo trvalo žijúcich na území mesta, právnických osôb ako aj návštevníkov mesta Prešov, vo veci ochrany verejnej zelene mesta Prešov.
3. Všetky činnosti, zásady a postupy súvisiace so správou, údržbou, ochranou a výsadbou vo verejnej zeleni musia byť v súlade s platným územným plánom, miestnym územným systémom ekologickej stability, dokumentom starostlivosti o dreviny, manuálom tvorby verejných priestranstiev, mestskou adaptačnou stratégiou na zmenu klímy a ostatnými záväznými dokumentmi mesta Prešov.

ČI. 2 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV

1. Na účely tohto nariadenia sa rozumie:
 - a) verejnou zeleňou je plocha zelene vo vlastníctve alebo v oprávnenom užívaní mesta Prešov (katastrálne územia mesta Prešov). Jedná sa predovšetkým o parky, parčíky, zeleň obytných súborov, cestnú zeleň miestnych ciest, biokoridor, biocentrum a pod., resp. iný priestor prístupný verejnosti bez obmedzenia, ktorý bez ohľadu na vlastnícke vzťahy slúži na všeobecné užívanie a ochranu, ak osobitný zákon neustanovuje inak;
 - b) zeleňou sú dreviny (stromy, kry a liany) a byliny (trávy a kvety) rastúce v prirodzenom alebo architektonicky upravenom prostredí na pozemkoch a ich častiach ako plošné útvary alebo ako solitéry;
 - c) prvkom zelene je strom, ker, bylina, záhon, živý plot, trávnik, kvetnatá lúka, dažďová záhrada, skupina krov a stromov, aleja stromov, ktoré sú pestované na plochách zelene, vo výsadbových misách alebo prenosných nádobách, na vertikálnych stenách, konštrukciách a zelených strechách;



- d) ochranným koreňovým priestorom dreviny je kruhová plocha pôdy pod korunou stromu, ktorá je vymedzená kružnicou s polomerom o 1,5 m väčším ako je polomer pôdorysného priemetu koruny;
- e) verejnosti prístupnou zeleňou je plocha zelene vo vlastníctve, správe alebo užívaní fyzickej osoby alebo právnickej osoby, prístupná pre verejné užívanie tretím osobám;
- f) vyhradenou zeleňou je zeleň, ktorej užívanie je obmedzené časom alebo druhom návštevníkov. Jedná sa predovšetkým o cintoríny, školské, športové, rekreačné plochy a zariadenia, denné stacionáre, domovy sociálnych služieb a pod.;
- g) súkromnou zeleňou sú plochy zelene vo vlastníctve fyzických a právnických osôb. Jedná sa najmä o záhrady rodinných domov, reštaurácií, podnikov, hotelov, inštitúcií, zeleň obchodných centier a pod.;
- h) vnútroblokom je plocha, ktorej súčasťou je zeleň ohraničená stavebnými objektami resp. opločením využívaná zväčša obyvateľmi priľahlých bytových domov, bez ohľadu na to, v koho vlastníctve sú pozemky, na ktorých sa vnútroblok nachádza;
- i) predzáhradkou je plocha zelene ohraničená z jednej strany obvodovým múrom bytového domu, resp. jeho stavebnou súčasťou a z druhej strany chodníkom, spevnenou plochou alebo cestou;
- j) údržbou verejnej zelene je nepretržité udržiavanie zelene v dobrom kondičnom a zdravotnom stave tak, aby mohla plniť funkcie podľa svojho umiestnenia v urbánnom prostredí alebo vo voľnej krajine;
- k) ochranou verejnej zelene je komplexná činnosť zameraná na udržanie ekologických, estetických a funkčných funkcií v urbánnom priestore. Cieľom ochrany zelene je predchádzať a obmedzovať zásahy, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia stav a podmienky rastu a vývoja zelene pri ochrane zdravia a majetku obyvateľov;
- l) oprávneným užívateľom pozemku pre účely tohto nariadenia sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá užíva pozemok na základe vlastníckeho práva alebo na základe platných právnych predpisov, najmä na základe zmlúv alebo na základe rozhodnutí orgánov verejnej správy;
- m) správcom plôch zelene je každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá má vo vlastníctve alebo užívaní zeleň, alebo je správou zelene poverená;
- n) komunitnou záhradou je priestor, kde sa pozemok zmluvne prenecháva do užívania spoločenstvu občanov, napr. občianskym združeniam, neziskovým organizáciám, spoločenstvám vlastníkov a pod., s právnou subjektivitou pre potreby záujemcov o komunitnú záhradu na mestskom pozemku. Účelom zriadenia je skrášliť svoje okolie, aktívne si vyplniť svoj voľný čas a svojpomocne si dopestovať poľnohospodárskej plodiny a pod.;
- o) dažďovou záhradou je špeciálne upravené miesto (plytká priehlbina) určená na zber dažďovej vody zo spevných plôch a susediacich objektov, napr. striech, chodníkov, parkovísk a pod. Voda tak prirodzene vsiakne do podlažia a nedochádza k zbytočnému odvodňovaniu krajiny.



**DRUHÁ ČASŤ
SPRÁVA A ÚDRŽBA VEREJNEJ ZELENE**

**Čl. 3
SPRÁVA VEREJNEJ ZELENE**

1. Správca verejnej zelene zabezpečuje údržbu verejnej zelene na pozemkoch mesta Prešov.
2. Správa verejnej zelene na území mesta Prešov zahŕňa tieto činnosti:
 - a) evidovanie, vyhodnocovanie a aktualizovanie údajov o stave verejnej zelene,
 - b) zabezpečovanie a spoluprácu pri zabezpečovaní územno-plánovacích podkladov a dokumentácií,
 - c) posudzovanie a vydávanie vyjadrení k projektovým zámerom, účasť na územnom, stavebnom a kolaudačnom konaní, vydávanie stanovísk k územno-plánovacej, stavebnej alebo inej činnosti, ku kolaudácii stavieb dotýkajúcich sa verejnej zelene a k rozkopávkam vo verejnej zeleni v prípade potreby /trasovanie nových inžinierskych sietí vo významných plochách verejnej zelene – mestské a lokálne parky, nástupné zelené priestory pred významnými objektmi, alejové výsadby, plochy vyhradenej areálovej a špeciálnej zelene a pod./ a k výrubom drevín,
 - d) vypracovávanie podkladov pre rozpočet mesta, s prihliadnutím na aktuálne cenové relácie jednotlivých pestovateľských operácií v zmysle príslušných cenníkov a v zmysle cenníkov podľa platných zmluvných vzťahov,
 - e) spoluprácu s orgánmi ochrany prírody a krajiny, štátnej správy, neziskovými organizáciami, samosprávou, správcami plôch zelene a obyvateľmi mesta Prešov,
 - f) evidovanie pozemkov pre náhradnú výsadbu drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
 - g) kontrolovanie zrealizovaných prác a činností vo verejnej zeleni,
 - h) spravovanie finančných prostriedkov získaných pre ochranu a zveľaďovanie verejnej zelene mesta Prešov.

**Čl. 4
ÚDRŽBA VEREJNEJ ZELENE**

1. Verejná zeleň musí byť udržiavaná a zveľaďovaná podľa ekologických, urbanistických, estetických, biotechnických a bezpečnostných zásad. Plánovitá a pravidelná údržba verejnej zelene musí vytvárať vhodné podmienky pre optimálny rast a vývoj zelene, prebieha nepretržite v súlade s arboristickými štandardami.
2. Oprávnený užívateľ alebo správca verejnej zelene zabezpečuje celoročnú odbornú údržbu zelene, jej ošetrovanie a obnovu na vlastné náklady tak, aby spĺňala kvalitatívne, funkčné, ekologické, estetické požiadavky a požiadavky ochrany zdravia obyvateľov a ochrany majetku.
3. Ak oprávnený užívateľ plôch zelene neudržiava pozemok v súlade s týmto nariadením, správca verejnej zelene ho vyzve na zjednanie nápravy a na odstránenie nedostatkov.
4. Správou verejnej zelene sa zabezpečuje:
 - a) výkon odborných sadovníckych a záhradníckych činností súvisiacich s výsadbou, ošetrovaním a ochranou všetkých prvkov a plôch verejnej zelene podľa zásad uvedených v odseku 1 tohto článku,
 - b) údržba plôch verejnej zelene v súlade s platným územno-plánovacím podkladom tak, aby bol zachovaný charakter realizovanej výsadby;



- c) pravidelná údržba pre udržanie požadovanej veľkosti a tvaru korún stromov, krov, živých plotov, záhonov, v prípade úhynu dosadba rastlinného materiálu.

TRETIA ČASŤ OCHRANA VEREJNEJ ZELENE

Čl. 5 OCHRANA VEREJNEJ ZELENE A JEJ UŽÍVANIE

1. Pri užívaní verejnej zelene je povinnosťou osôb zachovávať poriadok, čistotu a zdržať sa všetkého, čo by viedlo k jej poškodeniu, zhoršeniu jej rastu a vývoja, alebo k narušeniu či ohrozeniu účelu, ktorému verejná zeleň slúži.
2. Záber plochy verejnej zelene jej vyňatie, obmedzenie alebo odstránenie musí odsúhlasiť vlastník pozemku v súčinnosti so správcom verejnej zelene.
3. Na plochách verejnej zelene sa zakazuje:
 - a) znečisťovať plochy verejnej zelene akýmkoľvek odpadom a vykonávať všetky činnosti, ktoré obmedzujú rast a vývin rastlín, funkciu a racionálnu starostlivosť o plochy a prvky zelene,
 - b) poškodzovať nadzemné alebo podzemné časti stromov, kríkov a bylín (kvetov a tráv), vrátane ich stanovišťa, napr. neodborný orez drevín,
 - c) odcudzovať a trhať kvety, plody a iné časti rastlín,
 - d) svojvoľne zakladať nové výsadby drevín, svojvoľne zriaďovať chodníky a spevnené plochy,
 - e) vykonávať prevádzkovú alebo dopravnú činnosť (parkovanie, prejazdy, otáčanie vozidiel) s výnimkou zabezpečenia nevyhnutnej údržby,
 - f) umiestňovať staveniskové zariadenia, skládky stavebných hmôt,
 - g) vypaľovať rastlinný porast, lístie, rastlinné zvyšky a spaľovať akýkoľvek odpad, zakladať ohniská,
 - h) vylievať tekutý odpad pred prevádzkovými jednotkami do plôch a prvkov verejnej zelene,
 - i) vo verejnej zeleni umiestňovať stánky, informačné a reklamné zariadenia mimo vyhradených plôch bez súhlasu odboru hlavného architekta mesta Prešov v súčinnosti so správcom verejnej zelene.
4. Pokiaľ sa na pozemku alebo inej zaburinenej ploche zistí výskyt invázných druhov rastlín, správca verejnej zelene je povinný zabezpečiť ich včasné odstránenie a likvidáciu a zabrániť ich ďalšiemu nežiaducemu šíreniu na iné plochy či pozemky.¹⁾
5. Na založenie novej a rekonštrukciu jestvujúcej verejnej zelene je potrebné vypracovať projektovú dokumentáciu oprávneným projektantom, krajinným architektom alebo odborne spôsobilou osobou a predložiť hlavnému architektovi mesta Prešov a správcovi verejnej zelene na odsúhlasenie.
6. Pri plochách s menšou výmerou, resp. menej významných plochách, je potrebné konzultovať založenie nových výsadiieb pred ich realizáciou so správcami verejnej zelene.
7. Projektanti, obstarávatelia (investori), stavebníci a ostatné fyzické alebo právnické osoby vykonávajúce akúkoľvek činnosť, ktorou sa mení spôsob využitia plôch verejnej zelene sú povinní dbať a riadiť sa ustanoveniami tohto nariadenia a ostatnými právnymi predpismi vo veci ochrany prírody a krajiny.

¹⁾ zákon č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných druhov rastlín



8. Každá projektová dokumentácia stavieb a vegetačných úprav (s výnimkou pozemkov prislúchajúcich k individuálnej bytovej výstavbe – rodinné domy) musí obsahovať inventarizáciu skutkového stavu verejnej zelene a projekt sadovníckych / krajinárskych / úprav vo verejnej zelene.
9. Pred začatím stavby alebo stavebných prác je stavebník (investor) povinný dôsledne vyriešiť otázku existujúcej verejnej zelene a urobiť všetky opatrenia na jej zachovanie. Opatrenia na ochranu existujúcej verejnej zelene musia byť súčasťou schvaľovanej projektovej dokumentácie.
10. Pri vykonávaní stavebnej, prevádzkovej alebo inej činnosti na plochách verejnej zelene so súhlasom mesta Prešov, sú obstarávatelia (investori), stavebníci a fyzické alebo právnické osoby vykonávajúce tieto činnosti povinní:
 - a) predchádzať poškodeniu a ničeniu drevín (debnenie kmeňov, vyviazanie konárov, podkopávanie koreňovej sústavy) a ich príslušenstva,
 - b) nevyhnutné a povolené zásahy do zelene vykonávať odbornými záhradníckymi úkonmi so súhlasom vlastníka alebo správcu verejnej zelene,
 - c) po odkrytí koreňovej sústavy drevín vykonať opatrenia zamedzujúce usychaniu koreňov (zakrytie, zaliatie a pod.),
 - d) po ukončení stavebnej alebo inej činnosti zabezpečiť odstránenie všetkého stavebného odpadu a zabezpečiť dovoz a rozprestretie biologicky činnej zeminy v minimálnej vrstve 20 cm na vopred skyprený terén. Sú povinní dodržiavať daný technologický postup zaručujúci optimálny vývoj vegetácie a odovzdať plochu správcovi verejnej zelene preberacím protokolom.
11. Na vznik predzáhradky sa vyžaduje rozhodnutie – súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Na vznik komunitnej záhrady sa vyžaduje súhlas všetkých vlastníkov susedných nehnuteľností. Pred ich samotným založením je potrebný súhlas odboru hlavného architekta mesta Prešov v spolupráci so správcom verejnej zelene.
12. Za účelom založenia predzáhradiek alebo komunitných záhrad je v kompetencii primátora uzavrieť zmluvu o výpožičke na dobu neurčitú s možnosťou výpovede bez udania dôvodu. Pre zriadenie komunitnej záhrady je tiež možné s mestom Prešov uzatvoriť nájomnú zmluvu na dlhodobý prenájom v rozsahu 10 až 15 rokov.
13. Do predzáhradiek je možné vysádzať nízke kry a byliny – trvalky, letničky a cibuloviny. Sadenie je možné do ucelených záhonov, ktoré sú plošne oddelené od kosených trávnikov, čím sa zabráni poškodeniu záhonov pri kosbe. Rastliny sa odporúča kombinovať, čím vznikne pestrý záhon, ktorý bude uceleným prvkom mestského verejného priestoru. Zakazuje sa vysádzať invázne druhy rastlín.²⁾
14. Predzáhradku nemožno zriadiť:
 - a) v ochrannom pásme podzemných inžinierskych sietí,
 - b) v koreňovej zóne stromu, bližšie ako 1,5 m od päty kmeňa.

²⁾ zákon č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných druhov rastlín



Čl. 6

ZÁKLADNÉ POŽIADAVKY NA KVALITU ODOVZDÁVANÝCH OBJEKTOV VEREJNEJ ZELENE DO SPRÁVY SPRÁVCU VEREJNEJ ZELENE

1. Objekty verejnej zelene musia byť kompletne dokončené a vybudované v súlade s projektovou dokumentáciou, trávnaté plochy sú vyrovnané, bez kameňov, sutín a jedenkrát pokosené.
2. Jednotlivé dreviny musia byť odburinené, pôda okolo nich nakyprená, zavlažená, druhové zloženie musí zodpovedať projektovej dokumentácii.
3. Listnaté a ihličnaté dreviny musia byť opatrené opornými kolmi.
4. Drevené a kovové konštrukcie sadovníckych doplnkov musia byť opatrené ochranným náterom alebo inak povrchovo upravené.
5. Všeobecne musí byť odovzdávaná verejná zeleň schopná následnej údržby a užívania primerane jej účelu a kategórii.
6. Za kvalitu úpravy verejnej zelene po dobu určenú zmluvným vzťahom zabezpečí dodávateľ odovzdaných objektov záruku odo dňa odovzdania.
7. Pri hĺbení výkopov sa nesmie zasahovať do ochranného koreňového priestoru dreviny. Ak to vo výnimočných prípadoch nie je možné zabezpečiť, musí sa výkop vykonávať ručne a nesmie sa viesť bližšie ako 2,5 m od päty kmeňa. Pri hĺbení sa nesmú prerušiť korene hrubšie ako 3 cm.
8. Pri budovaní nových nadzemných vedení nesmú byť stromy obmedzované v raste. Prípadná nevyhnutná úprava korún stromov môže byť prevedená len spôsobom, ktorý nenaruší vývin stromu podľa usmernenia správcu verejnej zelene, odborne spôsobilou osobou resp. odborne spôsobilou organizáciou. Odborné ošetrovanie uličných stromoradií môže vykonávať oprávnená osoba poverená správcom zelene vlastnými kapacitami alebo v rámci subdodávateľských vzťahov.
9. Pri stavebnej činnosti v zeleni sa odporúča dodržiavať a riadiť sa:
 - STN 83 7010 Ochrana prírody, ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie,
 - STN 83 7015 Technológia vegetačných úprav v krajine. Práca s pôdou,
 - STN 83 7016 Technológia vegetačných úprav v krajine. Rastliny a ich výsadba,
 - STN 83 7017 Technológia vegetačných úprav v krajine. Trávniky a ich zakladanie,
 - STN 83 7018 Technológia vegetačných úprav v krajine. Technicko-biologické spôsoby, stabilizácie terénu. Stabilizácia výsevom, výsadbami, konštrukciami zo živých a neživých materiálov a stavebných prvkov, kombinovanými konštrukciami,
 - STN 83 7019 Technológia vegetačných úprav v krajine. Rozvojová a udržiavacia starostlivosť o vegetačné plochy,
 - Arboristický štandard 1. Rez stromov,
 - Arboristický štandard 2. Ochrana drevín pri stavebnej činnosti,
 - Arboristický štandard 3. Hodnotenie stavu stromov,
 - Arboristický štandard 4. Výsadba stromov a krov,
 - Arboristický štandard 5. Rez krov,



- Arboristický štandard 6. Starostlivosť o dreviny okolo verejnej technickej infraštruktúry,
 - Arboristický štandard 7. Úprava podmienok pre rast drevín v urbanizovanom prostredí.
10. Novovybudované inžinierske siete pri uličnom a cestnom stromoradi nesmú byť umiestnené bližšie ako 150 cm od osi kmeňa stromu. Vzďialenosť plynového potrubia a teplovodu musí byť min. 2 m od osi kmeňa po okraj výkopovej ryhy, ak šírka chodníka neumožňuje uvedenú vzdialenosť dodržať, vzdialenosť sietí od jestvujúcej vzrastlej zelene musí byť min. 90 cm od osi stromu a vo vzdialenosti 150 cm z každej strany musí byť sieť podtunelovaná.
11. Prvky verejnej zelene pri frekventovaných komunikáciách je nevyhnutné ochrániť pred chemickým zimným posypom a parkovaním vozidiel prostredníctvom vhodných zábran.

ŠTVRTÁ ČASŤ ZODPOVEDNOSŤ ZA PORUŠENIE POVINNOSTI VO VECI OCHRANY VEREJNEJ ZELENĚ

Čl. 7 ŠKODY NA VEREJNEJ ZELENĚ

1. Spôsobenú škodu na verejnej zelene je povinný nahradiť každý, kto škodu spôsobil, fyzická alebo právnická osoba, prípadne zákonní zástupcovia maloletých, mladistvých alebo nesvojprávnych osôb. Škoda sa nahradzuje, ak je to možné alebo účelné, uvedením poškodenej veci do pôvodného stavu.
2. Za poškodenie verejnej zelene sa považuje poškodenie alebo zničenie plochy alebo prvku zelene.
3. Pri zistení poškodenia plôch a prvkov zelene je jej správca, vlastník alebo užívateľ povinný bezodkladne oznámiť poškodenie príslušnému organizačnému útvaru mesta Prešov alebo Mestskej polícii mesta Prešov.
4. Do doby vydania opatrení po zistenom poškodení je povinný správca, vlastník alebo užívateľ pozemku urobiť opatrenia zabraňujúce ďalším škodám.

Čl. 8 KONTROLA A SANKCIE

1. Na kontrolu a zodpovednosť za porušenie povinností vyplývajúcich z tohto nariadenia sa vzťahujú osobitné právne predpisy.³⁾

Čl. 9 ZRUŠOVACIE USTANOVENIE

1. Týmto nariadením sa zrušuje Všeobecne záväzné nariadenie mesta Prešov č. 5/2010 o tvorbe, ochrane a údržbe verejnej zelene na území mesta Prešov.

³⁾ zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov



Mesto Prešov

**Všeobecne záväzné nariadenie mesta Prešov
č. 2/2024 o správe, údržbe a ochrane verejnej zelene
na území mesta Prešov**

Strana
8/8

**Čl. 10
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE A ÚČINNOSŤ**

1. Toto všeobecne záväzné nariadenie bolo schválené uznesením mestského zastupiteľstva mesta Prešov č. 459/2024 zo dňa 24.4.2024.
2. Toto všeobecne záväzné nariadenie nadobúda účinnosť pätnástym dňom od jeho vyvesenia na úradnej tabuli mesta Prešov.

V Prešove dňa 03.05.2024

Ing. František Ol'ha, v. r.
primátor mesta